

gik, efter den logiske Sands, som er bleven mig til Del, ikke se Andet — at da Bonus er en Erstatning for Tarifnedsættelse, og vedkommende Skolefond ikke havde kunnet modfætte sig denne, at saa maa de Skolelærere, som ere forfikkrede i Skolefondene, opnaae samme Gode som alle de Andre, der ere forfikkrede i Livrenteanstalten, altsaa Bonus i Stedet for Tarifnedsættelse. Jeg forstaar ikke bedre, og derfor har Regjeringen ikke kunnet taget nogetsomhelst Hensyn til Skoleraadene. Det kan for Øvrigt være ganske naturligt, at disse ikke have haft Byst til at udbetale disse Penge, thi Skoleraadene have naturligtvis staaet paa det Standpunkt: Vi have Tab af hele Foranstaltningen, vi ere fædede af den omtalte Lovbestemmelse i Loven af 1856, og skulde vi nu oven i Kjøbet give Bonus! Det kan være meget naturligt for saa vidt fra Skolefondenes Standpunkt, men jeg paa- staar, at det er et indskrænket Standpunkt, og at de ikke have set, hvad Loven af 1856 fordrer af dem. Derfor kunde jeg uden Hensyn til, om Skoleraadenes Majoritet var mine politiske Tilhængere eller Modstandere — det er mig aldeles ligegyldigt i den Slags Sager — ikke Andet end forelægge nærværende Lovforslag. Jeg betragter det altsaa som en Udførelse af den Grundlæggning, som er fastslaaet ved Loven af 1856; jeg taler slet ikke om, hvorvidt den er rigtig eller ikke — det er aldeles ligegyldigt — men den staaer der, og dette lille Lovforslag er kun en naturlig Konsekvens af den. Deraf følger ganske sikkert, at jeg ikke indser, hvorsfor Statskassen skulde betale; at Livrenteanstalten ikke kan komme til at betale, betragter jeg som givet. Uden at jeg er fuldt enig med, hvad den sidste ærede Taler udtalte, fra et rent juridisk Standpunkt betragtet, tror jeg ikke, man kan sige, at det Overtyndende i Livrenteanstalten just eies af vedkommende Interessenter, men moralsk set har han Ret i sin Betragtning; moralsk bliver det at tage fra Rogle og give til Andre, naar man vil paa- lægge Livrenteanstalten denne Byrde. Hvis man vil, kan man selvfølgelig paalægge Statskassen den, men jeg ser ingen Grund dertil. Det er ligefrem Skolefondens moralske Pligt at betale disse Penge. Og dernæst maa man til Synende og sige ikke drive Spørgsmaa- let saaledes op, at man siger, at Landet ikke vil kunne bære det, og taler om Landbrugets ulykkelige Stilling o. s. v.; thi hvad bliver vel hele Historien? Maaste 50—60,000 Kr. Landet rundt en Gang for alle. Jeg be- trakter denne Lov som en simpel Retfærdig- heds handling, som jeg ikke vilde bære An- svaret for ikke at have bragt frem for det høie Thing. Men for Øvrigt skal jeg over-

lade til det høie Thing, om det vil følge mig eller ei.

Solch: Jeg kunde ønske at udtale mig lidt venligere om dette Lovforslag, end Til- fældet har været for de Taleres Vedkom- mende, som nu have haft Ordet, men efter at den høitærede Minister selv har haft Or- det, har jeg kun Anledning til at gjøre et Par Bemærkninger. Den Opfattelse, der kom frem fra en af de første ærede Talere, var den, at der skulde være noget Mærkeligt i, at man ved en Lov som denne paa lagde Skoleraadene, disse Skoleraad, som ellers selvstændig vare raadige over de Midler, som ere underlagte deres Forvaltning, en Udgift. Det forekommer mig, aldeles ikke at være mærkeligt, thi det er Noget, Lovgiv- ningsmagten maa være fuldstændig i Stand til at paalægge, saavel Skoleraadene som Amtsraadene og andre kommunale Autori- teter, hvad Lovgivningen, som bekendt, og- saa har gjort. Paa den anden Side finder jeg heller ikke, at det kan tillægges nogen særlig Betydning, at der er Skoleraad, som have svaret Nei, og at man venter, at de øvrige ogsaa ville svare Nei, thi jeg tror, det er Noget, der ligeledes vilde gjælde saa, at sige i alle Tilfælde, at naar man spørger Skoleraadene, om de have Byst, navnlig i den betrængte Tilstand, hvori de ere, til at gjøre en Udgift, som ikke juridisk paahviler dem, ville selvfølgelig de allerfleste af disse kommunale Autoriteter svare Nei. Fra den Side finder jeg ikke Anledning til at gjøre Ophævelse. Spørgsmaalet er kun, om det er billigt og retfærdigt, og om det kan for- svares i økonomisk Henseende at paalægge Skolefondene en saadan Udgift som denne. Det var min ene Bemærkning. Den anden var denne: Man har gjort Ophævelser over, at disse Lærere, som her er Tale om, vare Folk, som paa Grund af deres Helbredstil- stand ikke have kunnet erhverve sig nogen Overlevelsesrente fra Livrente- og Forsør- gelsesanstalten af 1871, og derved har man ment, at disse Folk vare ganske særlig stil- lede. Jeg vil dog minde om — det er mu- ligt, at det ikke er alle de Herrer bekendt — at den øvrige Embedsstand har en saadan Begunstigelse og et saadant Privilegium i Livrenteanstalten af 1871. Naar man er bleven Embedsmand, fordres der ikke Andet, end at man kan godtgjøre med Attest, at man ikke er udsat for nogen øieblikkelig Livs- fare, det vil i Virkeligheden sige, at Vægen ikke mener, at Vedkommende dør de første 8 Dage. Naar man blot skaffer en saadan At- test, kommer man ind i Livrenteanstalten, naar man er Embedsmand, uden at der i